

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

RICH DAD®

Σειρά βιβλίων του
Πλούσιου Μπαμπά

Από το συγγραφέα
του
Πλούσιος Μπαμπάς
Φτωχός Μπαμπάς
#1 Best-Seller
σύμφωνα με τους
New York Times

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Robert T. Kiyosaki

John Fleming και Kim Kiyosaki

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	11
Εισαγωγή	13
Μέρος Πρώτο: Πάρτε τον έλεγχο του μέλλοντός σας.....	17
Κεφάλαιο 1 Οι κανόνες έχουν αλλάξει	19
Κεφάλαιο 2 Νότα αισιοδοξίας	29
Κεφάλαιο 3 Πού ζείτε;	37
Κεφάλαιο 4 Οι βασικές οικονομικές αξίες σας.....	43
Κεφάλαιο 5 Η νοοτροπία ενός επιχειρηματία	51
Κεφάλαιο 6 Ήρθε η ώρα να πάρετε τον έλεγχο!.....	57
Μέρος Δεύτερο: Μία επιχείρηση: Οκτώ στοιχεία ενεργητικού που δημιουργούν πλούτο.....	65
Κεφάλαιο 7 Τα χρόνια μου στις επιχειρήσεις	67
Κεφάλαιο 8 Το θέμα δεν είναι το εισόδημα· είναι τα στοιχεία ενεργητικού που παράγουν εισόδημα	77
Κεφάλαιο 9 Στοιχείο ενεργητικού #1: Πρακτική επιχειρηματική επιμόρφωση	85
Κεφάλαιο 10 Στοιχείο ενεργητικού #2: Ένας προσοδοφόρος δρόμος προσωπικής βελτίωσης.....	95

Κεφάλαιο 11	Στοιχείο ενεργητικού #3: Ένας κύκλος φίλων που έχουν ίδια όνειρα και αξίες με εσάς.....	105
Κεφάλαιο 12	Στοιχείο ενεργητικού #4: Η δύναμη του δικού σας δικτύου	109
Κεφάλαιο 13	Στοιχείο ενεργητικού #5: Μια αντιγράφιμη, πλήρως προσαρμόσιμη επιχείρηση	117
Κεφάλαιο 14	Στοιχείο ενεργητικού #6: Απαράμιλλες ηγετικές ικανότητες	127
Κεφάλαιο 15	Στοιχείο ενεργητικού #7: Ένας μηχανισμός για τη δημιουργία πραγματικού πλούτου	135
Κεφάλαιο 16	Στοιχείο ενεργητικού #8: Μεγάλα όνειρα και η δυνατότητα να τα ζήσετε	145
Κεφάλαιο 17	Ένας επιχειρηματικός χώρος όπου οι γυναίκες διαπρέπουν Από την Kim Kiyosaki.....	153
Μέρος Τρίτο:	Το μέλλον σας ξεκινά τώρα	165
Κεφάλαιο 18	Επιλέξτε σωστά	167
Κεφάλαιο 19	Τι χρειάζεται.....	177
Κεφάλαιο 20	Ο τρόπος ζωής.....	191
Κεφάλαιο 21	Η επιχείρηση του 21ου αιώνα	199

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγό μου, Kim, για τη συνεχή αγάπη και υποστήριξή της, καθώς και την οικογένειά μου του Πλούσιου Μπαμπά, που με βοήθησε να μεταδώσω το μήνυμα της οικονομικής επιμόρφωσης σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλη την υφήλιο.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον John Fleming για την ανεκτίμητη συμβολή του στο δικτυακό μάρκετινγκ, καθώς και τους Stuart Johnson, Reed Bilbray, και το προσωπικό στο VideoPlus για τη βοήθειά τους στη δημιουργία αυτού του βιβλίου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους John David Mann και J.M. Emmert, που κατέθεσαν τις δεξιότητες και το πάθος τους σε αυτό το έργο.

Εισαγωγή

Η οικονομία είναι υπό κατάρρευση· η δουλειά σας διακυβεύεται — αν έχετε ακόμα δουλειά. Και ξέρετε κάτι; Το λέω εδώ και χρόνια.

Μόνο που χρειάστηκε μια παγκόσμια οικονομική καταστροφή για να εισακουστεί από τους περισσότερους. Όμως αυτό το βιβλίο δεν ασχολείται με το πώς ή το γιατί τα πάντα πήγαν κατά διαόλου. Εξηγεί γιατί αυτά τα κακά νέα αποδεικνύεται ότι είναι πολύ καλά νέα — αν βέβαια ξέρετε τι πρέπει να κάνετε.

Για την επιχειρηματικότητα έμαθα από δύο ανθρώπους: τον πατέρα μου, ο οποίος ήταν ένας πολύ μορφωμένος δημόσιος υπάλληλος σε υψηλή θέση, και τον καλύτερο φίλο τού πατέρα μου, ο οποίος είχε εγκαταλείψει το σχολείο και τώρα είναι αυτοδημιούργητος εκατομμυριούχος. Ο πραγματικός πατέρας μου είχε οικονομικά προβλήματα σε ολόκληρη τη ζωή του και πέθανε χωρίς να έχει να δείξει και πολλά μετά από τόσα χρόνια σκληρής δουλειάς· ο καλύτερος φίλος του μπαμπά μου έγινε ένας από τους πλουσιότερους ανθρώπους στη Χαβάη.

Θεωρούσα αυτούς τους δύο άντρες ως τον «φτωχό μπαμπά» και τον «πλούσιο μπαμπά» μου. Αγαπούσα και θαύμαζα τον πραγματικό μπαμπά μου πάρα πολύ, και ορκίστηκα να βοηθήσω όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους να αποφύγουν τις ταπεινώσεις και τις αποτυχίες που μάστιζαν τη ζωή του.

Αφού έφυγα από το σπίτι, απέκτησα κάθε είδους εμπειρία. Υπηρέτησα στους Πεζοναύτες ως πιλότος ελικοπτέρου στο Βιετνάμ. Δούλεψα για τη Xerox, ξεκινώντας ως ο χειρότερος πωλητής τους και αποχωρώντας έπειτα από τέσσερα χρόνια ως ο καλύτερός τους. Όταν έφυγα από τη Xerox, δημιούργησα αρκετές διεθνείς

επιχειρήσεις αξίας πολλών εκατομμυρίων και κατάφερα να αποσυρθώ στα 47 μου για να ασχοληθώ με το πάθος μου — να διδάσκω τους άλλους πώς να δημιουργούν πλούτο και να ζουν τις ζωές που ονειρεύονται αντί να συμβιβάζονται με τη μετριότητα και την παραίτηση.

Το 1997, έγραψα τις εμπειρίες μου σε ένα μικρό βιβλίο. Τουλάχιστον σε μερικούς αναγνώστες, πρέπει να άγγιξα κάποια ευαίσθητη χορδή: το *Πλούσιος Μπαμπάς, Φτωχός Μπαμπάς** εκτοξεύθηκε στην κορυφή της λίστας μπεστ-σέλερ των *New York Times* και παρέμεινε εκεί για περισσότερο από τέσσερα χρόνια, ενώ έχει χαρακτηριστεί ως «το βιβλίο επιχειρηματικότητας με τις καλύτερες πωλήσεις όλων των εποχών».

Από τότε, έχω κυκλοφορήσει μια ολόκληρη σειρά βιβλίων *Πλούσιος Μπαμπάς*, και παρόλο που το καθένα εστιάζει σε ελαφρώς διαφορετικά πράγματα, όλα τους μεταδίδουν ακριβώς το ίδιο μήνυμα με αυτό του πρώτου βιβλίου, και είναι το μήνυμα το οποίο φωλιάζει στην καρδιά αυτού του βιβλίου που κρατάτε τώρα στα χέρια σας:

Αναλάβετε την ευθύνη των οικονομικών σας — ή συνηθίστε να δέχεστε εντολές για το υπόλοιπο της ζωής σας. Είτε είστε αφέντης του χρήματος είτε σκλάβος του. Η επιλογή δική σας.

Ήμουν απίστευτα τυχερός στη ζωή μου που είχα εμπειρίες και συμβούλους οι οποίοι μου έδειξαν πώς να δημιουργήσω αληθινό πλούτο. Ως αποτέλεσμα, είχα τη δυνατότητα να απαλλαγώ από οποιαδήποτε ανάγκη να δουλέψω ξανά στη ζωή μου. Μέχρι να έρθει εκείνη η στιγμή, εργαζόμουν για να φτιάξω το μέλλον της οικογένειάς μου. Από τότε, εργάζομαι για να βοηθήσω εσάς να φτιάξετε το δικό σας.

---

* Κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Τα τελευταία δέκα χρόνια, έχω αφιερώσει τη ζωή μου στο να βρίσκω τους πιο αποτελεσματικούς και πρακτικούς τρόπους για να βοηθώ τους ανθρώπους να αλλάζουν τις ζωές τους στον 21ο αιώνα μαθαίνοντάς τους πώς να δημιουργούν αληθινό πλούτο. Σε όλα τα βιβλία μας της σειράς *Πλούσιος Μπαμπάς*, οι συνεργάτες μου και εγώ έχουμε γράψει για πολλούς διαφορετικούς τύπους και μορφές επιχειρήσεων και επενδύσεων. Όμως σε αυτά τα χρόνια εκτενούς έρευνας, βρήκα ένα συγκεκριμένο επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο πιστεύω πως είναι το πιο πολλά υποσχόμενο για τη μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων, ώστε να αναλάβουν τον έλεγχο των οικονομικών τους, του μέλλοντός τους, και της μοίρας τους.

Και κάτι ακόμα. Όταν μιλάω για *αληθινό πλούτο*, δεν εννοώ μόνο χρήματα. Τα χρήματα αποτελούν μέρος αυτού του πλούτου, αλλά δεν είναι μόνο αυτά. Η δημιουργία αληθινού πλούτου αφορά εξίσου το *δημιούργημα* και τον *δημιουργό* του.

Σε αυτό το βιβλίο θα σας δείξω γιατί πρέπει να φτιάξετε τη δική σας επιχείρηση, και τι είδους επιχείρηση πρέπει να φτιάξετε. Αυτό όμως δεν έχει να κάνει απλώς με το να αλλάξετε τον τύπο της επιχείρησης στην οποία δουλεύετε· έχει να κάνει και με τη δική σας αλλαγή. Εγώ μπορώ να σας δείξω πώς να βρίσκετε αυτά που χρειάζεστε για να αναπτύξετε την τέλεια επιχείρηση, όμως για να αναπτυχθεί η επιχείρησή σας θα πρέπει να αναπτυχθείτε και εσείς.

Καλωσορίσατε στην επιχείρηση του 21ου αιώνα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Πάρτε τον έλεγχο του μέλλοντός σας

*Γιατί πρέπει να έχετε
δική σας επιχείρηση*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Οι κανόνες έχουν αλλάξει

Ζούμε σε προβληματικούς καιρούς. Τα τελευταία χρόνια κατακλυζόμαστε συνεχώς από φόβο και πανικό που διαχέονται μέσα από πρωτοσέλιδα εφημερίδων, αίθουσες συνεδριάσεων και νοικοκυριά σε ολόκληρο τον κόσμο. Η παγκοσμιοποίηση, η εξωτερική ανάθεση εργασιών και υπηρεσιών (outsourcing), οι περικοπές, οι κατασχέσεις, τα ενυπόθηκα δάνεια υψηλού κινδύνου και οι συμβάσεις ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (τα γνωστά CDS — Credit Default Swaps), τα σχήματα Ponzi, τα φιάσκα της Wall Street, η ύφεση... δεν είναι παρά το ένα κακό νέο μετά το άλλο.

Κατά τους πρώτους μήνες του 2009, οι απολύσεις σε εταιρείες των Η.Π.Α. έφτασαν τις 250.000 ανά μήνα. Ενώ γράφω αυτές τις γραμμές στα τέλη του 2009, η ανεργία βρίσκεται στο 10,2 τοις εκατό και αυξάνεται, και η υποαπασχόληση (όταν δηλαδή έχετε τη δουλειά σας αλλά οι ώρες και η αμοιβή σας περικόπτονται δραστηκά) βρίσκεται σε ακόμα χειρότερα επίπεδα. Η καλπάζουσα μείωση της επικερδούς απασχόλησης αποτελεί καταστροφική επιδημία στην οποία ελάχιστοι έχουν ανοσία. Από διευθυντές και μεσαία στελέχη μέχρι διοικητικούς υπαλλήλους και εργάτες, από τραπεζίτες μέχρι υπαλλήλους λιανικής, όλοι βρίσκονται σε επισφαλή θέση. Ακόμα και από τον χώρο των υπηρεσιών υγείας, που μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν ένας ασφαλής επαγγελματικός τομέας, περικόπτονται σημαντικά τμήματα του εργατικού δυναμικού.

Σε μια έρευνα της *USA Today* το 2009, το 60 τοις εκατό των Αμερικανών που ερωτήθηκαν είπαν ότι θεωρούν τη σημερινή οικονομική κατάσταση ως τη μεγαλύτερη κρίση στη ζωή τους.

Στα τέλη του 2008, τα συνταξιοδοτικά χαρτοφυλάκια πολλών ανθρώπων ξαφνικά έχασαν τη μισή αξία τους — ή και περισσότερο. Η αγορά ακινήτων κατέρρευσε. Τα στοιχεία ενεργητικού που οι άνθρωποι *πίστευαν* ότι ήταν ακλόνητα και αξιόπιστα αποδείχθηκαν τόσο ακλόνητα όσο ο ατμός. Η εξασφαλισμένη εργασία χάθηκε, αποτελεί παρελθόν. Σε μια έρευνα της *USA Today* το 2009, το 60 τοις εκατό των Αμερικανών που ερωτήθηκαν είπαν ότι θεωρούν τη σημερινή οικονομική κατάσταση ως τη μεγαλύτερη κρίση στη ζωή τους.

Φυσικά, τα γνωρίζετε ήδη όλα αυτά. Να όμως κάτι που ίσως δεν γνωρίζετε: *Τίποτα από αυτά δεν αποτελεί πραγματική είδηση.* Ασφαλώς χρειάστηκε το ξέσπασμα μιας μεγάλης οικονομικής κρίσης προκειμένου οι άνθρωποι να αρχίσουν να συνειδητοποιούν ότι τα εισοδήματά τους διακυβεύονται. Όμως το εισόδημά σας δεν έγινε επισφαλές εν μία νυκτί — ήταν πάντα επισφαλές.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των Η.Π.Α. ζούσε για χρόνια αιωρούμενο ανάμεσα στη φερεγγυότητα και την καταστροφή, βασιζόμενο στους επόμενους έναν ή δύο μισθούς για την κάλυψη των εξόδων του μήνα, συνήθως με πολύ μικρά περιθώρια αποταμίευσης — ή, συχνότερα, χωρίς κανένα περιθώριο. Αυτός ο μισθός αποκαλείται «ανταλλαγή του χρόνου σας με χρήμα», και κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης είναι η *λιγότερο* αξιόπιστη πηγή εισοδήματος που υπάρχει. Γιατί συμβαίνει αυτό; Επειδή όταν ο αριθμός των ανθρώπων που εργάζονται αρχίζει να μειώνεται, τότε κυκλοφορεί λιγότερο διαθέσιμο εισόδημα για να σας αποζημιώσει για τον χρόνο σας.

Σας το είχα πει

Δεν μου αρέσει να λέω «σας το είχα πει» αλλά... *σας το είχα πει*.

Το λέω εδώ και χρόνια: Δεν υπάρχει πλέον αυτό που λέμε *εξασφαλισμένη και σίγουρη δουλειά*. Η επιχειρηματικότητα στην Αμερική είναι ένας 20ετής δεινόσαυρος στα πρόθυρα της εξαφάνισης, και ο μοναδικός τρόπος να έχετε ένα εξασφαλισμένο μέλλον είναι να αναλάβετε τον έλεγχο αυτού του μέλλοντος.

Ορίστε τι έγραφα το 2001 σε ένα βιβλίο με τίτλο *Η σχολή επιχειρηματιών του πλούσιου μπαμπά**:

Κατά τη γνώμη μου, οι Ηνωμένες Πολιτείες και πολλά δυτικά έθνη έχουν να αντιμετωπίσουν μια επερχόμενη οικονομική καταστροφή, η οποία θα προκληθεί από την αποτυχία του εκπαιδευτικού μας συστήματος να παράσχει με αποτελεσματικότητα ένα ρεαλιστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα οικονομίας για μαθητές.

Την ίδια χρονιά, σε μια συνέντευξη για το *Nightingale-Conant*, είχα πει:

Αν πιστεύετε ότι τα αμοιβαία κεφάλαια θα εξακολουθούν να βρίσκονται στη διάθεσή σας, αν θέλετε να στοιχηματίσετε τη ζωή σας στις διακυμάνσεις του χρηματιστηρίου, τότε αυτό που στοιχηματίζετε είναι η σύνταξή σας. Τι θα γίνει αν το χρηματιστήριο έχει ανοδική πορεία και ξαφνικά καταρρεύσει πάλι όταν θα είστε 85 ετών; Δεν έχετε κανέναν έλεγχο. Δεν λέω πως τα αμοιβαία κεφάλαια είναι κάτι κακό. Απλώς λέω ότι δεν είναι ασφαλής και δεν αποτελούν έξυπνη επένδυση, και δεν θα στοιχημάτιζα σε αυτά το οικονομικό μέλλον μου.

Ποτέ ξανά στην ιστορία του κόσμου δεν στοιχημάτισαν τόσο πολλοί άνθρωποι τις συντάξεις τους στο χρηματιστήριο. Αυτό είναι παράλογο. Πιστεύετε ότι η Κοινωνική Ασφάλιση θα

---

* Κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Κλειδάριθμος

είναι εκεί για να σας φροντίσει; Αν ναι, τότε μάλλον πιστεύετε και στον Άγιο Βασίλη.

Και σε μια συνέντευξη που έδωσα τον Μάρτιο του 2005, είχα πει τα εξής:

Η κύρια δύναμη ενός τίτλου είναι η ρευστότητά του — και αυτή είναι επίσης η κύρια αδυναμία του. Όλοι γνωρίζουμε ότι θα υπάρξει άλλη μια κατάρρευση της αγοράς και θα καταστραφούμε πάλι. Γιατί λοιπόν να κάνεις κάτι τέτοιο;

Τι έγινε λοιπόν τώρα; Υπήρξε άλλη μια κατάρρευση της αγοράς και πολλοί άνθρωποι καταστράφηκαν πάλι. Γιατί συνέβη αυτό; Επειδή οι συνήθειες και η νοοτροπία μας υπερίσχυσαν.

Το 1971, η αμερικανική οικονομία έπαυε να βασίζεται στον χρυσό. Παρεμπιπτόντως, αυτό έγινε χωρίς την έγκριση του Κογκρέσου, όμως το σημαντικό είναι ότι συνέβη. Γιατί είναι αυτό σημαντικό; Επειδή μας άνοιξε τον δρόμο για να τυπώνουμε όλο και περισσότερα χρήματα, τόσα όσα θέλαμε, χωρίς αυτά να συνδέονται με κάποια ουσιαστική, παγιωμένη, πραγματική αξία.

Αυτή η απόκλιση από την πραγματικότητα άνοιξε τις πύλες για τη μεγαλύτερη οικονομική άνθιση της Ιστορίας. Μέσα στις επόμενες τρεισήμισι δεκαετίες, η μεσαία αμερικανική τάξη απογειώθηκε. Καθώς το δολάριο υποτιμούταν και η θεωρητική αξία των ακινήτων και άλλων στοιχείων ενεργητικού αυξανόταν, απλοί άνθρωποι έγιναν εκατομμυριούχοι. Ξαφνικά δινόταν πίστωση σε οποιονδήποτε, οποτεδήποτε, οπουδήποτε, και οι πιστωτικές κάρτες άρχισαν να ξεφυτρώνουν σαν μανιτάρια μετά από ανοιξιάτικη βροχή. Για την αποπληρωμή αυτών των πιστωτικών καρτών, οι Αμερικανοί άρχισαν να χρησιμοποιούν τα σπίτια τους σαν μηχανήματα ανάληψης χρημάτων για να αναχρηματοδοτούνται και να δανείζονται, να δανείζονται και να αναχρηματοδοτούνται.

Εξάλλου, η αξία των ακινήτων πάντα *ανεβαίνει*, έτσι δεν είναι;

Λάθος. Μέχρι το 2007 είχαμε διοχετεύσει σε αυτό το οικονομικό μπαλόνι τόσο ζεστό αέρα όσο χωρούσε — μέχρι που το μπαλόνι έσκασε. Και δεν ήταν μόνο η Lehman Brothers και η Bear Stearns που κατέρρευσαν. Εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τα συνταξιοδοτικά τους προγράμματα, τις συντάξεις τους, και τις δουλειές τους.

Ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν επίσημα κάτω από το όριο της φτώχειας αυξάνεται ραγδαία. Ο αριθμός των ανθρώπων που εργάζονται πέρα από την ηλικία των 65 επίσης αυξάνεται.

Τη δεκαετία του 1950, όταν η General Motors ήταν η ισχυρότερη εταιρεία της Αμερικής, ο Τύπος διάλεξε μια δήλωση του προέδρου της GM και την έκανε σλόγκαν το οποίο κράτησε για δεκαετίες: «Όσο προχωρά η GM, θα προχωρά και το έθνος». Λοιπόν, φίλοι μου, αυτά ίσως να μην είναι και πολύ καλά νέα, επειδή εκεί που τελικά προχώρησε η GM το 2009 ήταν στη χρεοκοπία, και το ίδιο καλοκαίρι η πολιτεία της Καλιφόρνιας πλήρωνε τους λογαριασμούς της με χρεόγραφα και όχι με μετρητά.

Αυτή τη στιγμή, το ποσοστό των Αμερικανών που έχουν σπίτια στην κατοχή τους μειώνεται. Οι κατασχέσεις ενυπόθηκων κατοικιών βρίσκονται σε επίπεδα ρεκόρ. Ο αριθμός των οικογενειών μεσαίας τάξης μειώνεται. Οι αποταμιευτικοί λογαριασμοί συρρικνώνονται, αν υπάρχουν καν, και τα χρέη των νοικοκυριών αυξάνονται. Ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν επίσημα κάτω από το όριο της φτώχειας αυξάνεται ραγδαία. Ο αριθμός των ανθρώπων που εργάζονται πέρα από την ηλικία των 65 επίσης αυξάνεται. Ο αριθμός νέων χρεοκοπιών ξεπέρασε κάθε όριο. Και πολλοί Αμερικανοί δεν έχουν αρκετά για να συνταξιοδοτηθούν — ούτε κατά διάνοια.

Μήπως όλα αυτά τα κακά νέα τράβηξαν την προσοχή σας; Φυσικά, και όχι μόνο τη δική σας προσοχή. Οι Αμερικανοί παντού

πλέον έχουν πάψει να κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου. Πολύ ωραία! Τώρα έχετε συνειδητοποιήσει τι συμβαίνει, και αυτό που συμβαίνει σίγουρα δεν είναι ωραίο. Ας ρίξουμε λοιπόν μια καλύτερη ματιά για να δούμε τι πραγματικά σημαίνει — και τι μπορείτε να κάνετε γι' αυτό.

Είναι ένας νέος αιώνας

Όταν ήμουν παιδί, οι γονείς μου μου μάθαιναν την ίδια συνταγή επιτυχίας που πιθανόν έχετε μάθει και εσείς: Πήγαινε στο σχολείο, μελέτα σκληρά, και πάρε καλούς βαθμούς ώστε να μπορείς να βρεις μια εξασφαλισμένη δουλειά με υψηλή αμοιβή και προνόμια — και η δουλειά σου θα σε φροντίζει.

Όμως το σκεπτικό αυτό ανήκει στη Βιομηχανική Εποχή, και εμείς δεν ζούμε πλέον στη Βιομηχανική Εποχή. Η δουλειά σου δεν πρόκειται να σε φροντίσει. Το κράτος δεν πρόκειται να σε φροντίσει. *Κανένας* δεν πρόκειται να σε φροντίσει. Είναι ένας νέος αιώνας, και οι κανόνες έχουν αλλάξει.

Οι γονείς μου πίστευαν στην εξασφαλισμένη εργασία, τις συντάξεις, την Κοινωνική Ασφάλιση και την Κοινωνική Περιθάλψη. Όλα αυτά έχουν φθαρεί, απαρχαιωμένες ιδέες που έχουν απομείνει από έναν αιώνα ο οποίος έφυγε. Σήμερα, η εξασφαλισμένη εργασία αποτελεί αστείο, ενώ η ιδέα της μόνιμης απασχόλησης σε μια εταιρεία — ένα ιδανικό που περήφανα προασπιζόταν η IBM στις δόξες της — είναι τόσο αναχρονιστική όσο και μια γραφομηχανή.

Πολλοί πίστεψαν ότι τα συνταξιοδοτικά τους προγράμματα ήταν ασφαλή. Εξάλλου, καλύπτονταν από μετοχές εταιρειών υψηλής κεφαλαιοποίησης (blue chips) και αμοιβαία κεφάλαια, επομένως τι μπορούσε να πάει λάθος; Όπως αποδείχθηκε, τα πάντα μπορούσαν να πάνε λάθος. Ο λόγος για τον οποίο αυτές οι κάποτε ιερές αγελάδες δεν δίνουν πλέον γάλα είναι επειδή *όλες* είναι ξεπερασμένες: συντάξεις, εξασφάλιση εργασίας, εξασφάλιση σύνταξης — όλα είναι ιδέες της Βιομηχανικής Εποχής. Τώρα βρισκόμαστε

στην Εποχή των Πληροφοριών, και πρέπει να έχουμε σκεπτικό που ανταποκρίνεται στην Εποχή των Πληροφοριών.

Ευτυχώς, οι άνθρωποι αρχίζουν να ακούν και να μαθαίνουν. Είναι κρίμα ότι χρειάζεται πόνος και δυστυχία για την εμπέδωση των μαθημάτων, όμως τουλάχιστον *εμπεδώνονται*. Κάθε φορά που ζούμε μια σημαντική κρίση — η φούσκα του Διαδικτύου, οι οικονομικές επιπτώσεις της 11ης Σεπτεμβρίου, ο οικονομικός πανικός του 2008, η ύφεση του 2009 — περισσότεροι άνθρωποι συνειδητοποιούν ότι τα παλιά δίχτυα ασφαλείας δεν αντέχουν πλέον.

Ο μύθος της εταιρικής εξέλιξης τελείωσε. Αν ξοδέψατε χρόνια για να ανεβείτε τα σκαλοπάτια της εταιρείας όπου εργάζεστε, μήπως έχετε σταματήσει ποτέ για να δείτε τη θέα; Ποια θέα ρωτάτε; Τον πισινό του ατόμου που βρίσκεται μπροστά από εσάς. Αυτό είναι για το οποίο ανυπομονείτε. Αν αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο θέλετε να φαντάζεστε το υπόλοιπο της ζωής σας, τότε αυτό το βιβλίο πιθανόν δεν είναι κατάλληλο για εσάς. Αν όμως έχει σιχαθεί και κουραστεί να κοιτάτε τον πισινό κάποιου άλλου, τότε συνεχίστε το διάβασμα.

Μην πιαστείτε πάλι κορόιδο

Καθώς γράφω αυτές τις γραμμές, η ανεργία βρίσκεται πάλι σε άνοδο. Όταν θα *διαβάζετε* αυτές τις λέξεις, ποιος ξέρει; Η κατάσταση ίσως να έχει αλλάξει. Όμως μην ξεγελαστείτε. Όταν τα ποσοστά απασχόλησης και οι τιμές των ακινήτων αντιστραφούν και η πίστωση χαλαρώσει και πάλι, όπως αναπόφευκτα θα γίνει, μην υποκύψετε στην παλιά γνώριμη αίσθηση της ψεύτικης σιγουριάς που έφερε εσάς και τον υπόλοιπο κόσμο σε αυτό το χάλι εξαρχής.

Το καλοκαίρι του 2008, οι τιμές της βενζίνης εκτοξεύτηκαν πάνω από τα 4 δολάρια το γαλόνι (περίπου 3,8 λίτρα). Οι πωλήσεις αυτοκινήτων SUV βυθίστηκαν σαν βράχος, και ξαφνικά όλοι προτιμούσαν τα μικρά και υβριδικά οχήματα. Όμως δείτε τι έγινε μετά. Μέχρι το 2009, οι τιμές της βενζίνης κατέβηκαν πάλι κάτω από

τα 2 δολάρια — και, αν είναι δυνατόν, οι άνθρωποι άρχισαν πάλι να αγοράζουν SUV!

Πώς! Πιστεύουμε *πράγματι* ότι οι τιμές των καυσίμων θα παραμείνουν μια χαρά χαμηλές; Ότι τώρα οι τιμές της βενζίνης σταθεροποιήθηκαν για τα καλά και επομένως είναι απολύτως λογικό να αγοράζουμε «βενζινορουφήχτρες»; Είναι δυνατόν να είμαστε *πράγματι* τόσο κοντόφθαλμοι; (Προσπαθώ να είμαι ευγενικός εδώ. Η λέξη που θα χρησιμοποιούσα ήταν «ανόητοι».)

Δυστυχώς, η απάντηση είναι *ναι*. Δεν πιαστήκαμε κορόιδο μόνο μία φορά: επιτρέπουμε στους εαυτούς μας να πιάνονται κορόιδα ξανά και ξανά. Αν και όλοι έχουμε μεγαλώσει με την ιστορία του μέρμηγκα και του τζίτζικα, η συντριπτική πλειονότητα εξακολουθεί να ζει με τη διορατικότητα του τζίτζικα.

Μη σας αποπροσανατολίζουν οι ειδήσεις. Θα υπάρξει πάντα κάποιος ανόητος ντόρος ο οποίος θα προσπαθεί να σας αποσπάσει την προσοχή από τη σοβαρή δουλειά που έχετε: να φτιάξετε τη ζωή σας. Όμως είναι απλώς θόρυβος. Είτε πρόκειται για τρομοκρατικές ενέργειες, για ύφεση ή για πολιτικά σκάνδαλα, δεν έχει καμία σχέση με αυτό που πρέπει να κάνετε σήμερα για να φτιάξετε το μέλλον σας.

Κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Ύφεσης, υπήρξαν άνθρωποι που έκαναν περιουσίες. Και κατά τη διάρκεια των μεγαλύτερων εποχών οικονομικής άνθισης, όπως η εκτόξευση της αξίας των ακινήτων στη δεκαετία του 1980, υπήρξαν εκατομμύρια ανθρώπων που παραμέλησαν να πάρουν τον έλεγχο του μέλλοντός τους — που αγνόησαν όλα όσα πρόκειται να μοιραστώ μαζί σας σε αυτό το βιβλίο — και κατέληξαν να δίνουν μάχη για επιβίωση ή χρεοκόπησαν. Οι περισσότεροι από αυτούς, μάλιστα, εξακολουθούν μέχρι και σήμερα να αγωνίζονται ή να είναι χρεοκοπημένοι.

Το θέμα δεν είναι η οικονομία. Το θέμα είστε *εσείς*.

Είστε θυμωμένοι με τη διαφθορά στον κόσμο των επιχειρήσεων; Με το χρηματιστήριο και τις μεγάλες τράπεζες που επιτρέπουν να συμβαίνει αυτό; Με το κράτος που δεν κάνει τίποτα, ή που

κάνει πάρα πολλά, ή που κάνει πάρα πολλά λάθος πράγματα και όχι αρκετά σωστά; Είστε θυμωμένοι με τον εαυτό σας που δεν πήρατε τον έλεγχο νωρίτερα;

Η ζωή είναι σκληρή. Το ερώτημα είναι τι πρόκειται να κάνετε γι' αυτό. Γκρινιάζοντας και αναστενάζοντας δεν πρόκειται να εξασφαλίσετε το μέλλον σας. Ούτε κατηγορώντας το χρηματιστήριο, τους μεγάλους τραπεζίτες, τις επιχειρήσεις ή το κράτος.

Αν θέλετε ένα σίγουρο μέλλον, πρέπει να το δημιουργήσετε. Μπορείτε να αναλάβετε τον έλεγχο του μέλλοντός σας *μόνο* όταν αναλάβετε τον έλεγχο της *πηγής του εισοδήματός* σας. Χρειάζεστε τη δική σας επιχείρηση.

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

ΤΟ ΘΕΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.
ΤΟ ΘΕΜΑ ΕΙΣΤΕ ΕΣΕΙΣ.

Νιώθετε **θυμωμένοι με τη διαφθορά** στον εταιρικό κόσμο; Με το χρηματιστήριο και τις μεγάλες τράπεζες; Με το κράτος που κάνει πολλά λάθος πράγματα και λίγα σωστά;

Ή μήπως είστε **θυμωμένοι με τον εαυτό σας** που δεν αναλάβατε τον έλεγχο των οικονομικών σας νορίτερα;

Η ζωή είναι σκληρή, το ξέρουμε όλοι. Το θέμα όμως είναι: **Τι πρόκειται να κάνετε γι' αυτό:** Με το να γκρινιάζετε και να παραπονιέστε για την οικονομία ή με το να κατηγορείτε τους άλλους δεν πρόκειται να εξασφαλίσετε το οικονομικό σας μέλλον. Αν θέλετε πλούτο, πρέπει να τον δημιουργήσετε. Πρέπει να καθορίσετε εσείς το μέλλον σας επιλέγοντας την πηγή των εισοδημάτων σας –σήμερα κιόλας!

Χρειάζεστε τη δική σας επιχείρηση.

Μπορεί οι καιροί να είναι οικονομικά δύσκολοι για τους περισσότερους, αλλά για πολλούς επιχειρηματίες η περίοδος που διανύουμε είναι γεμάτη οικονομικές ευκαιρίες. Γι' αυτό, όχι απλώς ήρθε η ώρα να αποκτήσετε τη δική σας επιχείρηση, δεν υπήρξε ποτέ καλύτερη στιγμή!

Ο **Robert Kiyosaki** είναι αυτοδημιούργητος πολυεκατομμυριούχος, επενδυτής, επιχειρηματίας, υπέρμαχος της οικονομικής επιμόρφωσης και συγγραφέας πλήθους βιβλίων που έγιναν παγκόσμια μπεστ-σέλερ και που έχουν πουλήσει περισσότερα από 27 εκατομμύρια αντίτυπα. Το βιβλίο του *Πλούσιος Μπαμπάς, Φτωχός Μπαμπάς* (που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Κλειδάριθμος) –το νούμερο ένα οικονομικό βιβλίο όλων των εποχών– προκάλεσε και άλλαξε την ιδέα που έχουν δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι για το χρήμα. Με απόψεις για την οικονομία και τις επενδύσεις που συχνά αντικρούουν τις συμβατικές ιδέες, ο Robert έγινε διάσημος για την ειλικρίνεια, τις αιρετικές του απόψεις, και το θάρρος του.

 **ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ**

Δομοκού 4, Σταθμός Λαρίσης, 10440 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210-5237635
info@klidarithmos.gr www.klidarithmos.gr
www.facebook.com/klidarithmos.gr

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣ

ISBN 978-960-461-543-8

9 789604 615438